

DOREĆZENIA W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Komentarz
do art. 131–147 k.p.c.

redakcja naukowa Tadeusz Ereciński, Marcin Dziurda

Karol Weitz

KOMENTARZE

DOREĆCZENIA W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Komentarz
do art. 131–147 k.p.c.

redakcja naukowa Tadeusz Ereciński, Marcin Dziurda

Karol Weitz

KOMENTARZE

Wolters Kluwer

WARSZAWA 2024

Stan prawny na 20 sierpnia 2024 r.

Wydawca
Klaudia Szawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni[♥]

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-898-8

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.) (wyciąg)	11
Tytuł VI. Postępowanie	13
Dział I. Przepisy ogólne o czynnościach procesowych	13
Rozdział 2. Doręczenia	13
Art. 131. [Doręczenia w postępowaniu cywilnym; doręczenia przez Policję lub Żandarmerię Wojskową]	13
Art. 131 ¹ . [Doręczenie elektroniczne]	24
Art. 131 ^{1a} . [Doręczenie poprzez umieszczenie treści pisma sądowego w portalu informacyjnym]	27
Art. 131 ² . [Doręczenia na adres do doręczeń elektronicznych]	31
Art. 132. [Doręczenia między pełnomocnikami profesjonalnymi]	32
Art. 133. [Sposoby doręczeń]	47
Art. 134. [Doręczenia w dni wolne od pracy i w porze nocnej]	65
Art. 135. [Miejsce doręczenia]	67
Art. 136. [Zawiadomienie o zmianie miejsca zamieszkania]	77
Art. 137. [Doręczenia żołnierzom, funkcjonariuszom i osobom pozbawionym wolności]	86
Art. 138. [Doreczenia zastępcze]	90

Art. 139.	[Niemożność doręczenia lub odmowa przyjęcia]	105
Art. 139 ¹ .	[Doręczanie pism procesowych przez komornika]	123
Art. 139 ² .	[Doręczanie pism procesowych przez komornika w przypadku miejsca zamieszkania lub siedziby powoda za granicą]	128
Art. 140.	[Odpisy]	129
Art. 141.	[Doręczenie pełnomocnikowi]	131
Art. 142.	[Potwierdzenie odbioru pisma]	134
Art. 143.	[Doręczenie kuratorowi]	141
Art. 144.	[Ustanowienie kuratora osoby nieznanej z miejsca pobytu]	150
Art. 145.	[Doręczenie przez wywieszenie w sądzie]	160
Art. 146.	[Kompetencje kuratora – odpowiednie stosowanie przepisów]	162
Art. 147.	[Nieuzasadnione żądanie ustanowienia kuratora lub wywieszenia pisma]	166
Bibliografia		171

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 ze zm.)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.)
- k.k.w. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2024 r. poz. 706 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.)
- k.p.c. z 1930 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1930 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1950 r. Nr 43, poz. 394 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 37 ze zm.)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 18 ze zm.)
- pr. adw. – ustawa z 26.05.1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2022 r. poz. 1184 ze zm.)
- pr. poczt. – ustawa z 23.11.2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 1640 ze zm.)
- p.u.s.p. – ustawa z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 334 ze zm.)

r.d.p.s.	– rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 6.05.2020 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 19)
reg. sąd.	– rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 18.06.2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 867)
r.t.s.d.e.	– rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 20.10.2015 r. w sprawie trybu i sposobu dokonywania doręczeń elektronicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 452)
u.k.s.	– ustawa z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1691 ze zm.)
u.k.s.c.	– ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 959 ze zm.)
u.r.p.	– ustawa z 6.07.1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 499)
ustawa o KRS	– ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 979 ze zm.)
ustawa o PG	– ustawa z 15.12.2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1192)
zarz. org.	– zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z 19.06.2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz.Urz. MS poz. 138 ze zm.)

Czasopisma i zbiory orzecznictwa

Biul. SN	– Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego (od 1988 r. – Biuletyn Sądu Najwyższego)
BMS	– Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości
DPP	– Demokratyczny Przegląd Prawniczy
GSW	– Gazeta Sądowa Warszawska
KPP	– Kwartalnik Prawa Prywatnego
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
NP	– Nowe Prawo
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego

OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSAB	– Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSN	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego (do 1962 r.)
OSNAPiUS	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1994 r.)
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna (od 1995 r.)
OSNCK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Izba Karna
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna oraz Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1963 r. do 1994 r.)
OSNC-ZD	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Zbiór Dodatkowy
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych (od 2003 r.)
OSPika	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, seria A
Pal.	– Palestra
PiP	– Państwo i Prawo
PPC	– Polski Proces Cywilny
PPE	– Przegląd Prawa Egzekucyjnego
PPiA	– Przegląd Prawa i Administracji
PME	– Prawo Mediów Elektronicznych
PS	– Przegląd Sądowy
R. Pr.	– Radca Prawny

Inne

NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
SA	– sąd apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

USTAWA

z dnia 17 listopada 1964 r.

Kodeks postępowania cywilnego

(Dz.U. z 2023 r. poz. 1550; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 1606, poz. 1615,
poz. 1667, poz. 1860; z 2024 r. poz. 858, poz. 859, poz. 863, poz. 1222, poz. 1237)

(wyciąg)

TYTUŁ VI

Postępowanie

DZIAŁ I

Przepisy ogólne o czynnościach procesowych

ROZDZIAŁ 2

Doręczenia

Art. 131. [Doręczenia w postępowaniu cywilnym; doręczenia przez Policję lub Żandarmerię Wojskową]

§ 1. Sąd dokonuje doręczeń przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), osoby zatrudnione w sądzie, lub sądową służbę doręczeniową. Sąd może również dokonywać doręczeń za pośrednictwem komornika w sposób określony w ustawie z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 590 i 614).

§ 1¹. W wypadkach wskazanych w ustawie sąd może dokonać doręczeń przez Policję lub Żandarmerię Wojskową.

§ 2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i sposób doręczania pism sądowych przez podmioty, o których mowa w § 1 zdanie pierwsze, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego toku postępowania, a także realizacji gwarancji procesowych jego uczestników, ochronę praw osób, którym pisma są doręczane, oraz ochronę ich danych osobowych.

§ 3. Minister Sprawiedliwości, na uzasadniony wniosek prezesa sądu, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi w tym sądzie sądową służbę doręczeniową.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki organizacji oraz strukturę sądowej służby doręczeniowej, mając na względzie wielkość sądu, koszty oraz zapewnienie skuteczności doręczeń i zachowanie wymogów postępowania sądowego.

Spis treści	
Uwagi ogólne o doręczeniach	14
Zasada oficjalności doręczeń. Organy	
doręczające	20
Rodzaje doręczeń	24

Uwagi ogólne o doręczeniach

1. Doręczenie stanowi – obok ogłoszenia – formę notyfikowania osobom, których to dotyczy, przebiegu procesu (postępowania) i jego wyniku. Polega na udostępnieniu osobie w prawem przewidzianej formie pisma w celu umożliwienia jej zapoznania się z jego treścią. Dla dokonania prawidłowego doręczenia konieczne jest dochowanie wymagań przewidzianych w przepisach prawa (por. postanowienie SN z 2.08.2007 r., V CSK 155/07, LEX nr 485892; postanowienie SN z 14.04.2011 r., II UZ 10/11, LEX nr 901616), lecz dla jego skuteczności nie ma znaczenia, czy dana osoba faktycznie zapoznała się z pismem. Nie może być uznane za skuteczne doręczenie dokonane w sposób, który nie jest przewidziany w obowiązujących przepisach (zob. postanowienie SN z 13.09.2001 r., IV CZ 105/01, Prok. i Pr.-wkł. 2002/4, poz. 44; por. jednak także art. 149¹⁾).

Umożliwienie zapoznania się z pismem ma służyć temu, aby strona mogła dochodzić lub bronić swoich praw. Warunkiem tego jest wiedza o przebiegu procesu i jego wyniku. Z tego punktu widzenia doręczenie służy zapewnieniu jawności wewnętrznej postępowania jako przesłanki realizacji prawa do wysłuchania. Naruszenie przepisów o doręczeniach może prowadzić do pozbawienia strony prawa do wysłuchania i możliwości obrony swoich praw, co skutkuje nieważnością postępowania (art. 379 pkt 5; zob. m.in. M. Piekarski, *Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1964, s. 160–166; P. Grzegorzcyk, *Doręczenie zastępcze w postępowaniu cywilnym* [w:] *Prawo wobec wyzwań współczesności. Materiały z sesji naukowej (Poznań, 19–21 maja 2003)*, Poznań 2004, s. 157). Przepisy o doręczeniach chronią jednak także osobę, w interesie której następuje doręczenie. Ich ukształtowanie wspiera bowiem tok procesu i istotnie ułatwia jego przebieg, w szczególności w razie trudności z udostępnieniem pisma adresatowi (por. np. art. 138, 139, 143–145), i w ten sposób przyczynia się do tego, że osoba, w interesie której dokonywane jest doręczenie, może uzyskać rozpoznanie sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP; por. także wyrok TK z 15.10.2002 r., SK 6/02, OTK-A 2002/5, poz. 65; A. Wudarski, *Doręczanie pism procesowych w ujęciu prawnoporównawczym*, KPP 2003/4, s. 877–878). Wreszcie przepisy o doręczeniach gwarantują obu stronom określony porządek czynności, którego przestrzeganie wprowadza istotną stabilność m.in. w kontekście terminowości czynności procesowych podejmowanych przez strony, a w efekcie także ich skuteczności procesowej (por. uzasadnienie postanowienia SN z 8.09.1993 r., III CRN 30/93, OSNCP 1994/7–8, poz. 160, z glosą S. Dalki, OSP 1994/10, poz. 180).

2. Przedmiotem doręczenia są pisma sądowe (wezwania, zawiadomienia, orzeczenia i zarządzenia) i pisma procesowe (por. art. 125; tak również M. Michalska-Marciniak [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 1, *Komentarz do art. 1–205*, red. A. Marciniak, Warszawa 2019, komentarz przed art. 131, nb 11, s. 843–844), przy czym pisma i orzeczenia są doręczane w odpisach (art. 140 § 1), względnie w postaci dokumentu uzyskanego z systemu teleinformatycznego (art. 140 § 2), a w wypadku doręczenia elektronicznego – w postaci dokumentów zawierających dane

z systemu teleinformatycznego (art. 140 § 3). Odmienny pogląd zakłada, że przedmiotem doręczenia są wyłącznie pisma sądowe, do których – w miarę potrzeby – załączane są odpisy orzeczeń lub odpisy pism procesowych (tak K. Kołakowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 1, *Komentarz do art. 1–366*, red. K. Piasecki, Warszawa 2010, komentarz przed art. 131, nb 3, s. 698; G. Julke, *Doręczenia w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2004/5–6, s. 38; I. Wolwiak, *Doręczenie bezpośrednio w Kodeksie postępowania cywilnego* [w:] *Reforma postępowania cywilnego w świetle projektów Komisji Kodyfikacyjnej*, red. K. Markiewicz, Warszawa 2011, s. 305, przypis 2; I. Wolwiak, *Doręczenia w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2015, s. 43–50) albo przesyłki sądowe, zawierające odpisy pism procesowych, orzeczeń lub zarządzeń, zawiadomienia i wezwania. Dla określenia przedmiotu doręczeń nie są właściwe przepisy dotyczące doręczeń, które posługują się niejednorodną terminologią (por. np. art. 133 § 2 i 2a, art. 135 § 2, art. 136 § 2, art. 138 § 1 i 2, art. 139, 143), lecz przepisy Kodeksu i innych aktów prawnych wskazujące, jaki dokument podlega doręczeniu (por. co do wskazania konkretnych doręczanych pism I. Wolwiak, *Doręczenia w postępowaniu...*, s. 50 i n.; T. Demendecki, *Doręczenia w procesie cywilnym*, Lublin 2015, s. 145 i n.).

3. W strukturze doręczenia należy odróżnić podmiot dokonujący doręczenia (podmiot, który jest odpowiedzialny za doręczenie), podmiot wykonujący doręczenie (podmiot, za pośrednictwem którego doręczenie jest dokonywane), adresata (podmiot, dla którego pismo jest przeznaczone) i odbiorcę (podmiot, który rzeczywiście odbiera pismo). Niekiedy postuluje się odróżnienie podmiotu doręczenia (podmiotu, którego dotyczą skutki doręczenia) i adresata (por. np. K. Kołakowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego...*, t. 1, red. K. Piasecki, komentarz przed art. 131, nb 5–7, s. 700–701; pojęcia te bywają także używane zamiennie – zob. G. Łaszczyca, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym ogólnym i podatkowym*, Kraków 1998, s. 56 i n.; co do podmiotów występujących w strukturze doręczeń por. też T. Demendecki, *Doręczenia w procesie...*, s. 211 i n.).

Podmiotem dokonującym doręczenia może być sąd (organ postępowania; mowa wtedy o zasadzie oficjalności doręczeń; zob. uwagę 11) albo

podmiot, w interesie którego ma być dokonane doręczenie (strona lub jej pełnomocnik; por. art. 132 § 1 i uwagi do tego przepisu; chodzi wtedy o doręczenia bezpośrednie zwane również autonomicznymi). Podmioty wykonujące doręczenie, w przypadku gdy doręczenia dokonuje sąd (organ postępowania), określa przepis art. 131 § 1 i 1¹. Określane są one mianem organów doręczających (zob. uwagę 12). Co do podmiotów wykonujących doręczenia w ramach doręczeń bezpośrednich por. uwagi do art. 132. Adresatem może być m.in. strona (uczestnik postępowania), jej przedstawiciel ustawowy lub pełnomocnik procesowy (por. uchwała SN z 4.06.1938 r., C. III. 84/37, Zb. Orz. 1938/9, poz. 422, i uchwała SN – zasada prawna z 13.02.1961 r., I CO 32/60, OSNC 1961/1, poz. 1), interwenient uboczny, pełnomocnik do doręczeń (zob. art. 88 § 2 zdanie pierwsze k.p.c.), osoba upoważniona do odbioru przesyłek; por. uchwała SN z 4.06.1938 r., C. III. 84/37, Zb. Orz. 1938/9, poz. 422; postanowienie SN z 15.03.2002 r., II CZ 19/02, LEX nr 564002, i postanowienie SN z 23.06.2005 r., III CZ 55/05, LEX nr 603863), świadek, biegły (por. W. Miszewski, *Proces cywilny w zarysie. Część pierwsza*, Warszawa–Łódź 1946, s. 108). W wypadku osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, adresatem jest ta osoba lub jednostka (por. także postanowienie SN z 9.04.2003 r., I CZ 25/03, LEX nr 583946), a nie członkowie ich organów. Od kwestii adresata należy odróżnić ustalenie osoby, której można dokonać doręczenia ze skutkiem dla tego adresata (por. art. 133 § 2 i uwagi do tego przepisu). W sprawach, w których stroną jest Skarb Państwa, co do zasady adresatem jest jednostka organizacyjna, której organ podejmuje czynności procesowe za Skarb Państwa. Gdy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonuje Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej, ona jest adresatem w rozumieniu przepisów o doręczeniach. Odbiorcą jest osoba, która w rzeczywistości odbiera pismo, tj. której pismo zostaje wręczone. Może nim być adresat lub ewentualnie inna osoba (np. domownik w przypadku, o którym mowa w art. 138 § 1).

4. W nauce traktuje się doręczenie jako czynność procesową (por. np.: I. Wolwiak, *Doręczenia w postępowaniu...*, s. 12–22; T. Demendecki, *Doręczenia w procesie...*, s. 86–96). Na rzecz takiej kwalifikacji przemawia fakt, że z doręczeniem ustawa wiąże skutki procesowe (np. po-

wstanie stanu zawisłości sprawy wskutek doręczenia pozwu – art. 192; rozpoczęcie biegu terminów procesowych), a prawo procesowe określa wymagania doręczenia. Nie bez znaczenia ma być także systematyka Kodeksu postępowania cywilnego, ponieważ w zasadniczej swej części przepisy o doręczeniach (art. 131–147) zawarte są wśród przepisów ogólnych o czynnościach procesowych. Niemniej dostrzega się również niesamodzielność i subsydiarność doręczenia oraz fakt, że nie zawiera ono oświadczenia woli lub wiedzy (por. P. Grzegorzczuk, *Doręczenie zastępcze w postępowaniu...*, s. 163). Stanowi ono środek procesowy podania do wiadomości już dokonanych czynności procesowych (np. doręczenie postanowienia, które zostało wydane na posiedzeniu niejawnym). Z tego względu charakter doręczenia jako czynności procesowej bywa kwestionowany w nauce obcej.

5. Dyskusyjna jest kwestia, czy pozostawienie pisma w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia (art. 136 § 2, art. 139 § 3 i art. 1135⁵ § 2) stanowi rodzaj doręczenia (tak P. Grzegorzczuk, *Doręczenie zastępcze w postępowaniu...*, s. 158–159), czy też jest zdarzeniem innym niż doręczenie, z którym łączą się skutki doręczenia (por. G. Julke, *Doręczenia w sądowym postępowaniu...*, s. 71). Wprawdzie literalnie ustawodawca odróżnia doręczenia od pozostawienia pisma w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, jednak wydaje się zasadne stwierdzenie, że pozostawienie takie jest rodzajem doręczenia. Doręczenie zakłada udostępnienie pisma adresatowi w prawem przewidziany sposób w celu umożliwienia mu zapoznania się z nim. Gdy pismo zostaje pozostawione w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, udostępnienie takie następuje i polega na tym, że pismo znajduje się w aktach sprawy. Adresat może zapoznać się z nim np. przeglądając akta. Należy dodać, że także w kontekście art. 139 § 1 ustawodawca nie posługuje się pojęciem doręczenia na oznaczenie określonych w nim czynności, a jednak zgodnie uważa się, że jest to doręczenie przez złożenie pisma (przez awizo; por. uwagi do art. 139 § 1).
6. Przepisy art. 131–147 mają zastosowanie przede wszystkim wtedy, gdy doręczenie ma nastąpić na terytorium Polski dla potrzeb postępowania toczącego się przed polskim sądem, z zastrzeżeniem art. 1135³ § 1.

W sytuacji, w której pismo ma być przekazane za granicę w celu doręczenia lub doręczone bezpośrednio za granicą dla potrzeb postępowania toczącego się przed sądem polskim albo zostało przekazane do Polski w celu doręczenia lub ma być w Polsce doręczone bezpośrednio dla potrzeb postępowania toczącego się za granicą, w pierwszej kolejności będą miały zastosowanie postanowienia prawa unijnego (chodzi o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1784 z 25.11.2020 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych („doręczanie dokumentów”), Dz.Urz. UE L 405, s. 40, ze zm.), właściwej umowy międzynarodowej lub części czwartej Kodeksu postępowania cywilnego (art. 1130, 1132–1135¹, 1135³ § 2). Jednak w zakresie, w którym przepisy prawa unijnego, umów międzynarodowych lub części czwartej Kodeksu nie regulują doręczenia (por. np. art. 1133, 1135¹ § 2), lecz ograniczają się do regulacji przekazywania pism w celu doręczenia, przepisy art. 131–147 mają zastosowanie, gdy doręczenie ma nastąpić w Polsce (por. np. art. 1135¹ § 1 zdanie pierwsze). Teoretycznie może się też zdarzyć, że przepisy art. 131–147 mogłyby zostać zastosowane w razie przekazania pisma za granicę w celu doręczenia na potrzeby postępowania prowadzonego przed sądem polskim, jeżeli sąd polski, występując o udzielenie pomocy prawnej, wniosłby o to, a sąd lub inny organ państwa obcego nie odmówiłby ich zastosowania (por. art. 11 ust. 1 rozporządzenia 2020/1784).

7. Co do zasady przepisy o doręczeniach mają charakter obligatoryjny, który wyłącza dyspozycję stron w zakresie sposobu doręczenia (por. postanowienia SN: z 8.09.1993 r., III CRN 30/93, OSNCP 1994/7–8, poz. 160; z 2.08.2007 r., V CSK 155/07, LEX nr 485892; z 14.04.2011 r., II UZ 10/11, LEX nr 901616, oraz z 9.11.2017 r., I CZ 95/17, LEX nr 2426567; S. Julke, *Doręczenia w sądowym postępowaniu...*, s. 38; odmiennie jednak S. Dalka, *Glosa do postanowienia SN z 8.09.1993 r., III CRN 30/93*, OSP 1994/10, poz. 180, s. 454). Niemniej jednak nie dotyczy to sytuacji, w której przepis szczególny pozwala stronom na wybór sposobu doręczenia (por. art. 135 § 2 i uwagi do tego przepisu). Przepisy o doręczeniach, podobnie jak przepisy postępowania cywilnego w ogólności, są przepisami bezwzględnie obowiązującymi. Nie mogą być